

מוקד סיוע לעובדים זרים (ע"ר)

"וגר לא תונה ולא תלחצנו כי גרים הייתם בארץ מצרים", שמות כ"ב, פסוק כ'

פליטים: מיתוסים ועובדות

העובדות

המיתוס

מרבית הפליטים נותרים באפריקה. במהלך שנת 2008: נמלטו לישראל מכל מדינות אפריקה - 7,681 מבקשי מקלט. ¹ נמלטו לקניה מסומליה - 65,000 מבקשי מקלט. ² נמלטו לאוגנדה מקונגו - 47,000 מבקשי מקלט. ² בישראל שוהים פחות מ- 20,000 מבקשי מקלט. ³ בצ'אד - 311,000 מבקשי מקלט, בסודן - 760,000 מבקשי מקלט, באוגנדה - 990,000 מבקשי מקלט, בגרמניה - 582,735 מבקשי מקלט, בארה"ב - 279,548 מבקשי מקלט. ⁴	המוני מבקשי מקלט מאפריקה "מציפים" את המדינה. ישראל תהפוך למדינה אפריקאית
כאמור, את מרבית הפליטים קולטות, בלית ברירה, מדינות אפריקה העניות. מתוך 2,651,303 פליטים אפריקאים, רק 14,553 ביקשו מקלט בישראל ורק 170 זכו במעמד פליט. מדינות שאוכלוסייתן קטנה מאוכלוסיית ישראל כמו נורווגיה, הכירו ב- 36,101 פליטים. שוודיה, מעט גדולה יותר, הכירה ב- 77,038 פליטים הזוכים בזכויות סוציאליות מלאות.	מדינת ישראל היא מדינה קטנה שאינה יכולה להרשות לעצמה לקלוט פליטים כמו שאר מדינות המערב
כיום, בקשותיהם של מבקשי מקלט מסודן ואריתריאה כלל אינן נבדקות על ידי הרשויות, למרות שהם מהווים כ- 70% ממבקשי המקלט בישראל. מקבלי ההחלטות נמנעים מבדיקת טענותיהם של מבקשי המקלט ואז טוענים שהנם מסתנני עבודה. על פי נציבות הפליטים של האו"ם בישראל, בכל שנות קיומה של המדינה, הוכרו בישראל רק כ- 170 פליטים שרובם כבר עזבו את הארץ. ל- 452 פליטים מדרפור העניקה מדינת ישראל מעמד של תושב ארעי. ⁵	הם לא באמת פליטים. הם סתם "מסתנני עבודה" שבאו לשפר את איכות חייהם
למרות שמצרים חתמה על אמנת הפליטים, היא אינה מספקת הגנה ראויה לפליטים. מאז 2008 מצרים מגרשת פליטים לסודן, אריתריאה וסומליה ומצהירה על כך באמצעי התקשורת. ⁶ ביולי 2009, אמר מר מיקי בבלי בשיבת כנסת: "זה נכון שלחלק ניכר מהבאים לארץ היתה עוד ארץ ביניים - מצרים, ואפשר לאחר בדיקת כל מקרה לגופו להחזיר למצרים בתנאי שיובטח שגורלם במצרים לא יהיה מסוכן, <u>וזה לא ניתן היום להבטחה</u> , משום שאם גורלם יהיה מסוכן אני כמחזיר למצרים פגעתי באמנה. ואם מצרים מחזירה לסודן פגעתי בהם וכאילו אני הוא שהחזרתי לסודן". ⁷	הם אולי היו פליטים שנמלטו מארצותיהם למצרים, אך במצרים לא נשקפה להם סכנה. הם עזבו את מצרים ובאו לכאן רק משום שבישראל מרוויחים יותר כסף.
מחקר שנערך על ידי משרד הבריאות בשנת 2007 באילת מצא שיעורי התמותה נמוכים בקרב הפליטים ושיעור מחלות הדומה לזה שבאוכלוסייה הישראלית. משרד הבריאות נמסר כי תוצאות דומות התקבלו מבדיקות רפואיות שנערכו בכלא קציעות בו עצורים אלפי מבקשי מקלט. ⁸	הפליטים מביאים איתם מחלות מסוכנות מאפריקה.
אמנם הגבול בחלקו אף אינו מגודר אך המעבר במדבר קשה, עולה ממון רב ורצוף סכנות. מידי כמה ימים נמסר באמצעי התקשורת על מבקשי מקלט שנורו	ברור מדוע כולם מגיעים לישראל. אין כל חומה

¹ על פי דו"ח סטטיסטי של נציבות הפליטים של האו"ם בישראל (לא פורסם).

² מתוך הדו"ח הסטטיסטי של נציבות הפליטים של האו"ם לשנת 2008: http://www.unhcr.org/statistics/08-TPOC-TB_v5_external_PW.zip.

³ על פי שקלול נתוני נציבות הפליטים של האו"ם בסוף 2008 והצהרות המדינה בפני בג"צ בספטמבר 2009, נמצאים בישראל קרוב ל- 18,000 מבקשי מקלט בחודש ספטמבר 2009.

⁴ ראה הערה 2 לעיל.

⁵ החלטת ממשלה מיום 17.09.2007.

⁶ http://www.hrw.org/sites/default/files/related_material/egypt1108heweb_0.pdf

⁷ <http://www.knesset.gov.il/protocols/data/rtf/zarim/2009-07-21.rtf>. עמוד 35 לפרוטוקול.

מוקד סיוע לעובדים זרים (ע"ר)

"וגר לא תונה ולא תלחצנו כי גרים הייתם בארץ מצרים", שמות כ"ב, פסוק כ'

העובדות

המיתוס

למוות על ידי החיילים המצרים בנסותם לחצות את הגבול לישראל. אחרים מגיעים למרפאת "רופאים לזכויות אדם" כשכדורי החיילים עדיין בידיהם ורגליהם הם מסתכנים בתפיסה על ידי החיילים המצרים וגירושם לארצותיהם שם חייהם בסכנה.

בגבול הדרומי שלנו עם מצרים.

דו"ח פנימי של משרד המשפטים הישראלי מתאר את אריתריאה כמדינה שבה "הפרות זכויות האדם והרדיפות הפוליטיות במדינה נרחבות, וכוללות החזקת אסירים מצפוניים ללא אישום או משפט, רדיפות על רקע דתי, העלמה בפועל של אזרחים ועוד."⁹ ישראל מונעת בעדם גישה למערכת המקלט, אך במדינות מערביות אחרות אחוזי ההכרה במבקשי מקלט מאריתריאה גבוהים ביותר: בקנדה – 97%, בנורווגיה – 95%, באיטליה – 90%, באנגליה – 80%.¹⁰

האריתראים אינם פליטים. הם סתם עריקים משירות צבאי שבאו לעבוד בישראל.

מבין אלפי מבקשי מקלט שנכנסו לישראל לא נמצא אף אחד מהם שמץ של ראייה על מסוכנות.

הסודנים הם אזרחי מדינת אויב - סכנה למדינת ישראל.

אכן, בשנת 1977 החליט רה"מ דאז, מנחם בגין ז"ל, להעניק אזרחות לפליטים מוייטנאם שהצילו בלב ים ימאי אונייה ישראלית. מאז, על אף שמדינת ישראל חתמה ואף אשררה את האמנה הבינלאומית בדבר מעמדם של פליטים, אין בישראל חוק להסדרת מעמדם. בניגוד לכתוב באמנה, רשויות המדינה כולאות פליטים לתקופות ממושכות, מונעות מהם גישה למערכת המקלט, מונעות בעדם מלעבוד על פי חוק, או כל גישה זכויות סוציאליות.¹¹ צה"ל מגרש חזרה פליטים המגיעים מגבול מצרים, המגורשים למדינותיהם ולעיתים אל מותם.¹²

מדינת ישראל הוקמה על ידי פליטים ולכן נהגת בפליטים במידת החסד והרחמים.

הזנחת האוכלוסייה המוחלשת על ידי ממשלת ישראל והפרטת מדינת הרווחה אינה מצדיקה התעמרות גם במבקשי המקלט שהגיעו לכאן. יש לסייע לאלו וגם לאלו. עם זאת, בניגוד לתדמית הרווחת של הפליט הנזקק, מצבם של מרבית הפליטים שונה לחלוטין. מדובר באנשים בריאים וצעירים שרבים מהם נמלטו על חייהם וחצו ברגל את המדבר. הם רבי תושייה ואם רק תינתן להם ההזדמנות – יוכלו לפרנס עצמם ולהפוך לתושבים מועילים לקהילה. כל מבקשי המקלט מדרפור שקיבלו מעמד של תושב ארעי מועסקים, רבים פתחו בתי עסק עצמאיים ומצליחים המעסיקים עובדים, וכמה מהם אף החלו בלימודים אקדמאיים.

רשויות הרווחה אינן מצליחות להתמודד עם המצוקות בחברה הישראלית. קל וחומר שלא תצלחנה להתמודד עם מצוקות אוכלוסיית הפליטים.

מאז שנת 2001, בהמלצת נציבות הפליטים של האו"ם, נמנעת מדינת ישראל מגירוש פליטים מקונגו. למרות זאת, בסוף שנת 2008 היו בישראל רק 227 פליטים ממדינה זו.

אם ניתן להם להישאר - יגיעו מיליונים נוספים.

⁸ ראו תגובת משרד הבריאות בכתבה שהתפרסמה בג'רוסלם פוסט ב-06.11.2009:

<http://www.jpost.com/servlet/Servlet?cid=1257455196397&pagename=JPost/JPArticle/ShowFull>

⁹ דו"ח פנימי של משרד המשפטים הישראלי, מחלקת יעוץ וחקיקה, תחום המאבק בסחר בבני אדם, מיום 07.10.2007.

¹⁰ ראה הערה 2 לעיל.

¹¹ הרחבה אודות מעצרו של מבקשי המקלט ניתן למצוא בנייר עמדה "מעצר מבקשי מקלט ופליטים" אשר פורסם ביוני 2008 על

ידי הפורום לזכויות פליטים.

¹² מידע אודות התנהלות צה"ל ניתן למצוא בנייר עמדה "עקרון איסור הגירוש" אשר פורסם ביוני 2008 על ידי הפורום לזכויות

פליטים ומידע אודות התנהלות מצרים ניתן למצוא בדו"ח זכויות האדם האחרון של משרד המדינה האמריקאי:

<http://www.state.gov/g/drl/rls/hrrpt/2008/nea/119114.htm>